

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษามูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจสังคมและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหาดบางแสน ประการที่สองเพื่อศึกษาด้านภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวพื้นที่หาดบางแสน ประการที่สามเพื่อประเมินมูลค่าทางนันทนาการของหาดบางแสนให้อยู่ในรูปตัวเงิน โดยคาดว่ามูลค่าดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุง และดูแลหาดบางแสนให้อยู่ในสภาพที่ดีต่อไป

ในการศึกษามูลค่าทางนันทนาการของหาดบางแสนจะใช้วิธีคิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต (Zonal Travel Cost Method) ของผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวหาดบางแสน ซึ่งข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้มาท่องเที่ยวหาดบางแสนจำนวน 322 คนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างผู้มาท่องเที่ยวหาดบางแสนช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลดังกล่าวนำมาวิเคราะห์ในรูปร้อยละ และส่วนที่สองเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้นำมาใช้เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวหาดบางแสน

1. สภาพเศรษฐกิจสังคม และการบริหารจัดการของหาดบางแสน

หาดบางแสนตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 74 กิโลเมตร หาดบางแสนมีคุณค่าและความสำคัญควรแก่การอนุรักษ์ไว้ ปี พ.ศ. 2548 ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขมีประชากรรวมทั้งสิ้น 41,913 คน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพค้าขาย เศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับกพาณิชยกรรม กิจกรรมการค้าตั้งอยู่หนาแน่นบริเวณตลาดหนองมนและชายหาดบางแสน ปี พ.ศ. 2531 มีการเปลี่ยนการบริหารจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาลโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้บริหารเพื่อเข้ามา

แก้ไขปัญหา มีการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลระยะเวลา 3 ปี มีการจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 8 หน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมด้านนันทนาการ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่างที่มีที่พักอยู่ในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงในรัศมี 100 กิโลเมตรจากหาดบางแสน และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีสถานภาพโสด มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/ รัฐวิสาหกิจ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 7,001-15,000 บาทต่อเดือน รู้จักหาดบางแสนจาก เพื่อน/ญาติ/คนในครอบครัว สิ่งดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวหาดบางแสน คือ อยู่ใกล้ที่พัก มีความตั้งใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวหาดบางแสนทีเดียว การท่องเที่ยวเป็นลักษณะไปเช้ากลับเย็นไม่พักค้างคืน กิจกรรมที่ทำขณะมาท่องเที่ยวหาดบางแสนคือ นั่ง-นอนพักผ่อนบริเวณชายหาด พาหนะที่ใช้ในการเดินทางคือ รถยนต์ส่วนตัว และเดินทางมากับครอบครัว ซึ่งมาเที่ยวหาดบางแสนเป็นจำนวน 1 ครั้งในรอบ 12 เดือน ถึงร้อยละ 22.98 และส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวหาดบางแสนอีกร้อยละ 96.30 และจำนวนครั้งสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมายังหาดบางแสนในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมามีมากกว่า 10 ครั้งกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะให้ทางหาดบางแสนปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสะอาดของชายหาด ความสะอาดของน้ำทะเล จำนวนถังขยะบริเวณชายหาด ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน การถูกรบกวนจากผู้ค้าหาบเร่บริเวณที่พักผ่อน จำนวนห้องสุขา จำนวนห้องอาบน้ำจัด และป้ายบอกตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ต่าง ๆ

3. การประเมินมูลค่าด้านนันทนาการของหาดบางแสน

เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่ออัตราการมาท่องเที่ยวหาดบางแสนของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ปัจจัยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และเพศของกลุ่มตัวอย่าง และประมาณการในรูปสมการถดถอยพหุคูณ ในรูปสมการ Linear Demand Function และจากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการมาท่องเที่ยวหาดบางแสนมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่อครั้งต่อคนซึ่งรวมค่าเสียเวลา $1/3$ ของอัตราค่าจ้างที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ ระหว่างเขตที่พักกับหาดบางแสน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่มีต่ออัตราการมาท่องเที่ยว ได้ถึงร้อยละ 73.30 ดังสมการ

$$Q_i = 354.965 - 0.321(TC)$$

จากสมการอุปสงค์ของการมาท่องเที่ยวหาดบางแสนที่ประเมินได้จากการวิเคราะห์การประเมินค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต (ZTCM) สามารถนำมาคำนวณหามูลค่าด้านนันทนาการของหาดบางแสนปี พ.ศ. 2549 เท่ากับ 218,113,974.38 บาท

อนึ่ง มูลค่าที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงมูลค่าเพียงส่วนหนึ่งที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ทางตรง คือการนันทนาการเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงมูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางตรงอื่นๆ เช่น การประมง มูลค่าจากการใช้ประโยชน์ทางอ้อม เช่น เป็นแหล่งควบคุมความสมดุลของระบบนิเวศในบริเวณใกล้เคียง มูลค่าของการเก็บไว้เพื่อใช้ ตลอดจนไม่ได้รวมถึงมูลค่าจากการไม่ใช้ประโยชน์แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของหาดบางแสน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงซึ่งมีหลักการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้หาดบางแสนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหาดบางแสน ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมูลค่าทางด้านนันทนาการของหาดบางแสนมาพิจารณาเพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหาดบางแสน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การดูแลและจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณหาดบางแสนให้เหมาะสมต่อไป

2. จากผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัศมีการเดินทาง 100 กิโลเมตร เป็นวัยทำงานและมีรายได้ปานกลาง ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการทำการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้มาเที่ยวหาดบางแสน และควรดูแลสภาพความเป็นธรรมชาติอันสวยงามของหาดบางแสนและเพิ่มกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดึงดูดให้เดินทางมาเที่ยวหาดบางแสนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวจึงสมควรให้หาแนวทางในการปรับปรุงเส้นทางจราจรและจัดระบบการจราจรให้สะดวกมากขึ้น รวมทั้งควรพิจารณาหาแนวทาง

จัดระบบรถโดยสารสาธารณะในพื้นที่ให้สะดวก ปลอดภัย ไว้บริการกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถโดยสาร ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

3. ทางเทศบาลเมืองแสนสุขควรพิจารณาเพิ่มงบประมาณในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์สามปีของเทศบาลเมืองแสนสุขที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวหาดบางแสนเพิ่มขึ้น ดังนั้นทางเทศบาลเมืองแสนสุขจึงต้องมีการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณหาดบางแสนอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษารั้งนี้ เป็นการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน ด้วยวิธีค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแบ่งเขต (Zonal Travel Cost Method) ซึ่งเป็นการศึกษาการมูลค่าจากการใช้ประโยชน์โดยตรงจากแหล่งนันทนาการ เพียงด้านเดียว ยังมีการศึกษาอื่นอีก เช่น วิธีการประเมินมูลค่าโดยวิธีสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่า (Contingent Valuation Approach) ในการประเมินมูลค่า ดังนั้นในอนาคตควรจะมีการศึกษาถึงมูลค่าของหาดบางแสนทั้งที่เป็นการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์โดยตรง มูลค่าจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ และมูลค่าของการเก็บไว้เพื่อใช้ในอนาคด้วย เพื่อจะได้เห็นมูลค่าทั้งหมดของหาดบางแสน

2. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการออกแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวตัวอย่างที่เป็นชาวไทยเท่านั้น ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เวลา 10.00-18.00 น. ระหว่างเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม ดังนั้นผู้ที่ทำการศึกษารั้งต่อไปควรมีการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวกระจายตลอดปี และช่วงเวลา และมีการออกแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการประเมินมูลค่าทางด้านนันทนาการได้ชัดเจนมากขึ้น